

Este vorba aici nu numai de faptul că omul se poate realiza în diferitele domenii ale muzicii pe baza constantelor sale bioantropologice, îmbogățite prin experiența mediului înconjurător, ci și că el se poate dezvolta optim, astfel încît să reacționeze estetic la limbajul muzical curent, în același timp adaptîndu-se diferitelor sisteme muzicale noi.

Școala cehoslovacă acționează cu hotărîre pentru emanciparea culturală a întregului popor, adaptîndu-se tuturor năzuințelor de progres ale pedagogiei muzicale moderne.

Prin eficacitatea sa emoțională și estetică, educația muzicală face parte integrantă din educația generală a personalității copilului. Toți copiii, pînă la vîrsta de 15 ani, trebuie să primească o educație muzicală în raport de aptitudini, pe baza diferențierilor psihice, și, bineînțeles, prin asigurarea timpului material optim necesar în cadrul programei de învățămînt general.

Formarea personalității muzicale a copilului se realizează prin educarea vocii și cîntului, perfecționarea intonațiilor și ritmului, a cîntului propriu-zis: prin pregătirea tehnică instrumentală și a cîntatului în ansamblu, formarea perfectă a auzului și respectarea tempoului; prin exerciții începute la vîrstele cele mai timpurii; prin susținerea unor programe muzicale în care elevii, cu ajutorul profesorilor, sau chiar independent, se manifestă sincretic (poezie, mișcare, ghicitori, jocuri muzicale vocale și instrumentale, etc.)

Astfel, acționînd independent, copiii vor învăța să-și folosească timpul liber prin jocuri muzicale, vor învăța să se apropie de arta muzicii. Toate aceste activități pot fi realizate cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale moderne: (tabele magnetice cu portative și note muzicale, diapozitive, filme, instrumente de percuție ușor de stăpînit, discurile școlare pentru toate clasele, acompaniamente la pian a unor lieduri, organizarea de către radioteleviziune a unor programe școlare.

În raport cu evoluția psihologică a copiilor, școala cehoslovacă evoluează în mai multe etape.

La vîrsta preșcolară, copiii între 4—6 ani merg la grădiniță, unde muzica este legată strîns de joc și de jucării. Sistemul ritmic Dalcrose este aplicat cu succes în aceste instituții preșcolare. La vîrsta tinerei pubertăți, copiii între 6—9 ani frecventează școala elementară, unde își completează cunoștințele muzicale cu elemente intuitive. În această etapă, elevii beneficiază de o oră de educație muzicală pe săptămîină (clasele I-III). La vîrsta prepuberă (clasele IV-VI), elevii au cîte 2 ore de educație muzicală pe săptămîină, unde li se predau principiile muzicale de bază și activează practic, ca într-un atelier muzical, participînd într-un ansamblu coral sau instrumental, ceea ce contribuie la dezvoltarea îndemnării tehnice, vocale sau instrumentale. La vîrsta pubertății se pun pietrele fundamentale pentru dezvoltarea simțului de apreciere estetică a compozițiilor și pentru o orientare independentă a copilului în lumea muzicală. În cl. VII—IX (perioada puberilor), educația muzicală se realizează printr-o oră pe săptămîină, plus cursuri facultative de cor și ansamblu instrumental, cîte 2 ore. La vîrsta postpuberală (16—19 ani) — (gimnaziul de 4 ani) — educația muzicală se realizează astfel: în primii doi ani, obligatoriu, 2 ore pe săptămîină, alternativ cu edu-

cația estetică. În primul an de curs, tema educației muzicale o formează „Muzica și societatea“ (unde, cînd și cum se alcătuiesc producțiile muzicale); în anul următor „Muzica în contextul cultural educativ“, în continuare materia *muzică* devine obiect facultativ. Chiar în facultate, fiecare student are posibilitatea să activeze, fie într-un ansamblu coral, fie într-unul instrumental, în cadrul cluburilor organizate pe lîngă facultăți. Preocupările muzicale ale studenților sînt evidente: discuții, aprecieri și referate asupra literaturii muzicale universale, însușirea cunoștințelor în domeniul esteticii, psihologiei și sociologiei muzicale, confruntări de opinii pe teme muzicale, etc.

În afara acestei structuri a educației muzicale în școlile generale, în Cehoslovacia există școli de muzică pentru elevii talentați, de la grădiniță pînă la gimnaziu, alții își completează educația muzicală în școli de artă populară, cercuri, case de cultură și chiar cu profesori particulari.

Noua concepție a educației muzicale pune accent pe un nou conținut, noi forme, noi metode de lucru. Profesorul de educație muzicală este considerat ca trebuind să fie un muzician complet care în primul rînd, știe să insuflă elevilor dragostea sa pentru muzică. Obiectul principal al noii concepții este renașterea generală a educației muzicale cehe, pe bazele noilor pedagogii muzicale teoretice, în acord cu recunoașterea înruditelor discipline științifice, avîndu-se în vedere actualele necesități ale societății și dezvoltarea muzicală a întregului popor. Ea ține seama de orientarea omului asupra diferitelor sisteme stilistice, muzica fiind considerată ca un fenomen de pluralitate, ajungîndu-se astfel la adevărata esență a esteticului artistic.

Elisabeta SUCIU

PROFIL

Un muzician pedagog — D. D. Stancu

Profilul de creator al lui D. D. Stancu se îmbină cu cel al interpretului și dascălului, reunind trei fețe ale unui același scop — pasiunea pentru a face iubită muzica. Cum? După pilda celor de la care a învățat, maeștrii cîntărilor corale — Vidu, Musicescu, Cucu și, mai ales, Ioan D. Chirescu. Este acea simplă unire a cunoașterii savante a elementelor ce alcătuiesc o partitură — armonie, polifonie, — cu exemplul de neîntrecut al melodiei și versului popular. Nu copierea artei folclorice, prin care nu s-ar putea întrece originalul, ci fidelitatea pentru imaginea clară a poeziei, pentru farmecul melodiei. Este, în această orientare, cuprinsă o mare și glorioasă tradiție românească, tănuită însă totdeauna de o modestie pe măsură. Adică, pentru a o pătrunde, o asemenea muzică cere să fie întîmpinată cu dragoste, să ostenești descifrînd-o, învățînd-o. E greu sau ușor? Răspunsul depinde de rezultatul final, de bucuria cîntului. D. D. Stancu caută mereu această mulțumire a omului, dedicîndu-i eforturile dascălului și compozitorului.

Adunînd, din experiența sa de dirijor la Corul Radio, cele trebuincioase pentru o bună minuire a vocilor, fără solicitarea unor eforturi de execuție care să stînjenească un cînt firesc, D. D. Stancu a alcătuit o seamă de compoziții în care propune o treptată meșteșugire a coristului. Stau mărturie ultimele caiete de piese corale publicate. Mai întîii culegerea *Dincolo de crizanteme* (canoane la 2, 3, 4 voci egale, urmată de *20 de coruri polifonice* (pentru formații mixte camerale). Ideea poetică este limpede (în primul caiet apare și colaborarea cu poetul Gheorghe Tomozei), căutată de compozitor, în lumea multicoloră a copiilor, în frînturi ale frazelor populare sau în candoarea peisajului românesc, din care răsar cîteodată și accente patriotice. Corespunzînd acestor imagini, motivele muzicale se păstrează tot în universul întîmplărilor simple. Dar aici, simplitatea este a meșterului care „toarce” firul în variate combinații ritmice și armonice, țesînd o maramă sonoră plină de arabescuri și tonuri cromatice. Dacă am amintit ceea ce numesc meșteșug, iată și cîteva procedee de tehnică polifonică pe care se bazează cele două serii de coruri: Caietul *Dincolo de crizanteme* — canoane de la 2 la 4 voci, cu imitație strictă, majoritatea la o măsură, cîteva la două măsuri, și la perioade mai mari (piesa nr. 6 — 16 măsuri), cu melodia de bază la vocea I, reluată pe „trepte” de celelalte voci. Caietul *Douăzeci de coruri polifonice* — majoritatea canoane cu două motive imitate strict (de obicei S-T și AB, cîteva excepții A-B, S-T), cîteva canoane cu imitația la spațiu ritmic foarte strîns (optime — în *Jocul nostru*, *Noapte*), o serie de canoane în care se enunță pe rînd mai întîii cele două motive paralele, după care urmează treptat imitațiile (motiv₁S, motiv₂A, imitația m₁T, imitația m₂B, spre pildă în *Sună cornul*, *Bunicul*, *Întrebări* etc.) și alte canoane duble în care enunțarea celor două motive se face simultan, diferențindu-se prin profilul intervalic și ritmic (*Fricosul*, *Cîntă satul*, *Au venit flăcăi*). Gradul treptat de dificultate, prin echilibrarea combinațiilor cu intervalica și ritmica motivelor face ca, dincolo de o aparentă strictețe tehnică, aceste piese să-și păstreze în întregime alura spontană, atît de necesară mai ales interpretării lor în școli de cultură generală, licee pedagogice sau cercuri de amatori. Un al treilea caiet, *Treizeci de coruri* (pentru formații de voci egale) poartă dedicația: „elevilor din liceele pedagogice de învățători”. Este de fapt întregirea celor două caiete

anterioare cu un repertoriu mai variat ca tematică și tratare corală, alternînd procedeele polifonice cu cele ale armonizării libere, subiectele din viața cotidiană cu altele de inspirație patriotică. D. D. Stancu, scriînd și versurile, prelucrînd unele melodii de largă circulație, oferă aici baza unui repertoriu practic, necesar mult așteptatei activități corale la nivelul tineretului școlar. Desprindem aceeași dorință și din recenta sa *Antologie de cîntece pentru școlari*, ce ar putea purta ca motto celebrele cuvinte ale lui D. G. Kiriac, „soarta muzicii în școală se hotărăște”. Este un volum în care se află adunați ani de muncă pedagogică, căutări și descoperiri în repertoriul școlar al mai multor decenii, la care se adaugă adaptări noi, în spiritul accesibilității necesare tineretului care posedă acum radio, magnetofon și discuri. Dar, după cum mărturisește autorul, orice tînr trebuie să știe să asculte muzică, nu însă să uite să cînte el însuși. *Antologia* semnată de el este un asemenea repertoriu, cu un cuprinzător sumar de la clasici la moderni, de la muzică populară la melodii semnate de autor. Adaptările melodiilor, aranjamentele versurilor, prezența gradării de dificultate reflectă experiența pedagogului, de investigare a sensibilității copilului și tînrului.

Incomplet acest portret, dacă nu am adăuga și lucrări muzicale de mai largă respirație — *Suita Haiducească*, *Suita Pe plaiuri moldovene* — nenumărate coruri (pe versuri de Șt. O. Iosif, Eminescu etc.), cîntece patriotice și prelucrări concertante de muzică populară. O parte sînt cuprinse în discul de autor, realizat de D. D. Stancu la Electrecord în colaborare cu corul Radioteleviziunii. Frumoasa curgere a melodiei, dinamica și variația culorilor, o anumită tentă nostalgică, amintesc aici de muzica maestrilor săi în arta corală. Nu este epigonism, ci curajul consecvenței în înțelegerea bogăției școlii noastre naționale, ogîndind acea vitală cinste ce condiționează orice act creator. Profesor și compozitor, D. D. Stancu pășește pe această cale, demonstrînd prin fiecare fapt al său că în școală, alături de matematică și fizică, muzica își are locul în inima și mintea celor ce se pregătesc să devină oameni. Îi datorăm mulțumiri; dovadă rîndurile acestea.

GR. C.